

Rapport

Rapport over een klacht over het Ministerie van Buitenlandse Zaken uit Den Haag.

Datum: 19 april 2011

Rapportnummer: 2011/115

Klacht

Verzoeker klaagt over de handelwijze van de Nederlandse diplomatieke vertegenwoordiging te Jakarta (Indonesië) en het Ministerie van Buitenlandse Zaken bij het verlenen van consulaire bijstand aan Nederlandse staatsburgers die in Indonesië een gevangenisstraf hebben uitgezeten en wensen terug te reizen naar Nederland.

In dit verband klaagt verzoeker erover dat de diplomatieke vertegenwoordiging en het ministerie hem onvoldoende hebben ondersteund bij het verkrijgen van een nieuw Nederlands paspoort ten behoeve van zijn beoogde uitreis uit Indonesië na beëindiging van zijn gevangenisstraf op 4 juni 2009:

doordat zij aanvankelijk een noodpaspoort aan verzoeker wilden verstrekken terwijl hij met nadruk had aangegeven dat hij een nationaal paspoort wilde aanvragen;

doordat zij niet voldoende zijn ingegaan op verzoekers hulpvraag om hem in de gelegenheid te stellen een pasfoto te laten maken voor zijn beoogde aanvraag om afgifte van een nationaal paspoort, waardoor hij het daartoe bestemde aanvraagformulier eerst op 2 september 2009 kon aanleveren bij de diplomatieke vertegenwoordiging;

doordat het, vanaf het moment dat verzoekers detentie eindigde op 4 juni 2009, ruim drie maanden heeft geduurd voordat het door hem gewenste paspoort op 29 september 2009 aan hem werd verleend.

Daarnaast klaagt verzoeker erover dat het ministerie hem geen rijksvoorschot wil geven ter financiering van zijn terugreis naar Nederland.

Algemeen

1. Verzoeker, een Nederlandse man, werd op 17 juli 2007 in Indonesië gearresteerd en werd in Jakarta gedetineerd. Na feitelijke beëindiging van zijn gevangenisstraf op 1 juni 2009 werd verzoeker in afwachting van zijn uitreis uit Indonesië naar Nederland overgebracht naar het uitzetcentrum Rumah Detensi Imigrasi Jakarta.

Hij diende voor uitreis te beschikken over een reisdocument en vliegticket.

2. Het beleid van de Nederlandse overheid, gevoerd door het Ministerie van Buitenlandse Zaken, houdt in dat in gevallen zoals die van verzoeker, waarbij een detentie van een Nederlander in het buitenland is beëindigd, betrokkene zelf de kosten dient te dragen die met de uitreis zijn gemoeid. In verzoekers geval hield dit in ieder geval het vliegticket in.

Kan iemand die kosten niet (direct) zelf betalen, dan wordt met behulp van het ministerie van Buitenlandse Zaken contact gezocht met de familiekring van de persoon in kwestie met het verzoek om zorg te dragen voor financiering van het ticket. Het is staande praktijk

dat in zulk soort gevallen die kosten uiteindelijk door de familie of een andere derde partij (denk aan liefdadigheidsinstellingen, kerken) worden voldaan.

Voor schrijnende gevallen is het mogelijk dat de Nederlandse overheid een rijksvoorschot verleent om bepaalde kosten (bijvoorbeeld in verband met repatriëring) te voldoen. Het al dan niet verlenen van een dergelijk voorschot is ter afweging en beoordeling van de minister van Buitenlandse Zaken. Voorbeelden van schrijnende gevallen zijn bijvoorbeeld het bestaan van een acute noodsituatie; bijvoorbeeld iemand is terminaal ziek, wordt bedreigd, of verkeert in psychische nood.

Vroeger was het beleid anders geformuleerd dan tegenwoordig: vroeger was het ja, mits, nu is het nee, tenzij. Intern onderzoek wees namelijk uit dat maar 35% van de verstrekte rijksvoorschotten daadwerkelijk werd terugbetaald. Daarnaast bleek in de praktijk dat bij voldoende aandringen er uiteindelijk steeds personen of instanties worden gevonden die bereid zijn om een gedupeerde van geld te voorzien. Het Handboek Bedrijfsvoering Buitenlandse Zaken (HBBZ) stelt dat rijksvoorschotten in principe niet meer worden toegekend en dat in geval een zeer schrijnend geval zich voordoet, de post contact kan opnemen met het ministerie.

3. Op het moment dat verzoekers detentie ten einde was, beschikte hij niet over een noodzakelijk reisdocument. Zijn oude paspoort had inmiddels zijn geldigheid verloren. Voor uitreis uit Indonesië is een reisdocument alsmede een vliegticket vereist. Normaliter krijgen mensen zoals in het geval van verzoeker een noodpaspoort of een laissez-passer. Voor die documenten gelden geen strenge eisen voor de te plaatsen pasfoto en zijn sneller te verstrekken, ook omdat ze op de post kunnen worden gemaakt.

Visie verzoeker

1. Verzoeker, bij monde van zijn gemachtigde, is van mening dat de Nederlandse overheid in het algemeen en het Ministerie van Buitenlandse Zaken in het bijzonder verantwoordelijk zijn voor het faciliteren van de uitreis van Nederlandse ex-gedetineerden in het buitenland. Volgens verzoeker dient het ministerie de kosten van een eventueel nieuw te verlenen reisdocument en de kosten van het vliegticket te betalen. Hij acht het in strijd met regels van geschreven en ongeschreven (internationaal) recht dat de Nederlandse overheid dit niet doet en op die manier de zorgplicht voor Nederlanders in buitenlandse gevangenissen verzaakt.

2. Verzoeker had herhaaldelijk de ambassade en het ministerie tijdens zijn detentie om hulp gevraagd om een nationaal paspoort te kunnen aanvragen, waarvoor een pasfoto noodzakelijk is. Hij voelde zich echter tegengewerkt door die instanties aangezien die weigerden hem een rijksvoorschot te geven voor bekostiging van het ticket (en paspoort). De ambassade had hem aanvankelijk een verkeerd paspoortformulier uitgereikt aangezien dit een aanvraagformulier voor een noodpaspoort zou zijn.

Verzoeker begrijpt niet waarom een ambassademedewerker pas op 2 september 2009 een foto met een digitale camera had gemaakt. Hierdoor duurde het vanaf juni 2009, het moment dat zijn detentie was beëindigd, tot eind september 2009 voordat zijn paspoort werd afgegeven. Verzoeker stelde met klem dat enkel de ambassade een verzoek tot het laten maken van een geschikte pasfoto buiten de gevangenis kon indienen bij de gevangenisdirectie, maar dat de ambassade hier niet aan wilde meewerken. In dit verband stelde hij ook dat het internationaal gebruik is om onder begeleiding van ambassademedewerkers en gevangenisbewaking per ambassadeauto naar buiten de gevangenis te worden vervoerd teneinde bij een vakfotograaf een pasfoto te kunnen maken. De ambassade weigerde hier aan mee te werken. Ook bracht de gemachtigde met klem naar voren dat verzoeker nooit had aangegeven zelf zorg te kunnen dragen voor de pasfoto's en benadrukte hij dat verzoeker Indonesië met spoed wenste te verlaten.

3. Daarnaast vindt verzoeker het onbegrijpelijk dat het ministerie hem geen rijksvoorschot had gegeven ter bekostiging van zijn vliegticket. Ook vindt hij dat het ministerie veel te laat had afgewogen of hij in aanmerking kon komen voor een rijksvoorschot. Het ministerie en de ambassade hebben op deze manier zijn vertrek uit Indonesië geblokkeerd. Hij vindt dat er sprake is geweest van burgerpesterij.

Ook viel het verzoeker op dat medio 2008 het beleid van Buitenlandse Zaken inzake het verschaffen van een Rijksvoorschot door middel van een geldleningovereenkomst strenger is geworden, waar hij nu de dupe van is geworden. Hij vraagt zich hierbij af of zijn zaak heeft meegespeeld in de overwegingen om het beleid strenger te formuleren.

4. Verzoekers gemachtigde diende een verzoek om voorlopige voorziening in bij de rechtbank Den Haag over het niet tijdig beslissen door de minister van Buitenlandse Zaken op de aanvraag van verzoeker om een (nood)paspoort en een rijksvoorschot voor de uitreiskosten. Op 30 oktober 2009 oordeelde de rechter dat uit diende te worden gegaan van de datum van aanvraag van 2 september 2009, en dat nu het paspoort op 29 september 2009 aan verzoeker werd uitgereikt, er geen sprake was van niet tijdig beslissen op die aanvraag. Ten aanzien van de kwestie van het rijksvoorschot verklaarde de rechter zich onbevoegd.

Visie Buitenlandse Zaken

1. Uit de reactie van 4 februari 2010 van de minister van Buitenlandse Zaken, antwoorden van 12 april 2010 van de minister op door de Nationale ombudsman gestelde vragen, overgelegde bezoekverslagen van de ambassade en correspondentie tussen de ambassade en het ministerie van Buitenlandse Zaken over de periode juli 2007 - december 2009, alsmede uit op 12 november 2010 door medewerkers van het ministerie mondeling gegeven toelichting komt het volgende naar voren.

Verzoeker is gedurende de periode ongeveer 15 keer bezocht door ambassademedewerkers danwel medewerkers van Reclassering Nederland en de stichting Epafra, een liefdadigheidsinstelling. Er is een periode geweest (juli 2008 tot en met juni 2009) dat verzoeker geen bezoek wensde van ambassademedewerkers.

2. Het Nederlandse beleid houdt, zoals hiervoor beschreven, in dat iemand als verzoeker, wiens detentie in het buitenland is geëindigd, zelf de kosten dient te dragen die met de uitreis zijn gemoeid. Voor schrijnende gevallen kan een rijksvoorschot worden gegeven.

Buitenlandse Zaken had aangegeven dat in het geval van verzoeker er geen sprake was van een schrijnende situatie. De omstandigheid dat de kosten niet door iemands relaties kunnen worden voldaan wordt meegewogen bij de beoordeling of er sprake is van een schrijnende situatie, maar is op zichzelf nooit voldoende om tot de conclusie te komen dat er daarvan sprake is.

3. Vanaf juli 2007 is vanuit de ambassade de familie van verzoeker benaderd met het verzoek om voor de kosten van het ticket zorg te dragen. Verzoeker was herhaaldelijk uitgelegd dat zolang er geen ticket is, er na zijn vrijlating uit detentie ook geen uitreis naar Nederland kan plaatsvinden. Ook was herhaaldelijk aan verzoeker alsook aan zijn gemachtigde uitgelegd dat de Nederlandse overheid geen advocaat voor verzoeker kan betalen door middel van een Rijksvoorschot, en dat het aan de Indonesische autoriteiten is om een pro-deo advocaat aan te wijzen. Het voorzien in een adequate onafhankelijke rechtsbijstand behoort tot de algemene rechtsplicht van het land dat vervolging instelt, en het verstrekken van financiële hulp daartoe valt buiten de kaders van consulaire bijstand.

4. Verzoeker heeft vanaf begin maart 2008 herhaaldelijk aangegeven niet terug te willen naar Nederland aangezien hij liever in Indonesië wilde blijven bij zijn partner en kinderen. In die periode deed de heer X zijn intrede als gemachtigde van verzoeker. Verzoeker verzocht de ambassade op 19 maart 2008 om een rijksvoorschot voor de verstrekking van een Nederlands paspoort, een ticket naar Amsterdam en ter dekking van advocaatkosten. Vanuit het ministerie is hem gezegd dat een rijksvoorschot niet tot kon worden verstrekt.

5. Op 4 september 2008 werd verzoeker bezocht door een vrijwilliger van de reclassering. Tijdens dit bezoek vertelde verzoeker dat zijn vonnis door de Indonesische rechter twee maanden eerder was uitgesproken. De ambassade was niet op de hoogte van de datum van die zitting omdat ze hierover niet was ingelicht; noch door verzoeker, zijn gemachtigde of de Indonesische autoriteiten. Op 3 februari 2009 vertelde verzoeker aan de bezoekende medewerker van de reclassering aan dat hij in juli 2009 vrij zal komen maar dat niemand dit mocht weten, en dat hij wilde proberen om in Indonesië te blijven. Op 7 mei 2009 uitte verzoeker zijn ongenoegen aan de bezoekende vrijwilliger van de reclassering. Hij vond dat hij geen hulp kreeg van de ambassade.

6. Uit een bezoekverslag van de reclassering van 3 juni 2009 blijkt dat verzoeker op 1 juni 2009 was vrijgelaten en in vreemdelingenbewaring was gezet in afwachting van zijn uitreis naar Nederland. Verzoeker gaf tijdens dat bezoek aan de medewerker van de reclassering aan een noodpaspoort te willen omdat zijn laatste paspoort al lang niet meer geldig is. Ook gaf hij wederom aan Indonesië niet te willen verlaten omdat hij bij zijn vriendin aldaar wil zijn. Hij begreep wel dat hij Indonesië diende te verlaten.

Op 19 juni 2009 vroeg de gemachtigde aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken om zo snel mogelijk een paspoortaanvraagformulier aan verzoeker te brengen. Verzoeker wilde geen noodpaspoort maar een nationaal paspoort. De gemachtigde zou dan aan de vrijwilliger van de reclassering vragen om pasfoto's te regelen voor dat paspoort. De gemachtigde gaf aan de medewerker van het ministerie aan het paspoort nodig te hebben om geld te lenen voor een terugreis.

7. Vlak daarvóór, op 18 juni 2009, schreef verzoeker de Nationale ombudsman aan, omdat het volgens hem allemaal te lang duurde en hij door toedoen van de ambassade nu vast zat in vreemdelingenbewaring. De ambassade had verzoeker gezegd dat een noodpaspoort makkelijker te verzorgen was aangezien de eisen waaraan een pasfoto voor een nationaal paspoort moet voldoen, veel strenger zijn dan die voor een noodpaspoort.

8. In een telefoongesprek van 17 juni 2009 tussen een ambassademedewerker en een vrijwilliger van stichting Epafras gaf laatstgenoemde aan dat verzoeker tijdens een bezoek van haar aan hem had verteld dat de reclassering hem had gezegd dat zodra hij vrij zou komen, er een noodpaspoort voor hem klaar zou liggen. Tegelijkertijd wilde hij niet dat de ambassade wist op welke datum hij zou worden vrijgelaten. Verzoeker had de vrijwilliger van Epafras niet gevraagd een paspoortaanvraagformulier op te halen bij de ambassade. Hij gaf aan niet terug te willen naar Nederland omdat hij in Indonesië wil blijven vanwege zijn vriendin.

9. Op 22 juni 2009 gaf de ambassade aan het ministerie aan dat het vanwege afwezigheid/ziekte van het ambassadepersoneel lastig is om op korte termijn een paspoortformulier naar verzoeker te brengen. Op 25 juni 2009 werd het formulier aan verzoeker overhandigd. Hij benadrukte dat hij geen noodpaspoort wenste maar een gewoon paspoort, aangezien hij die nodig had voor het afsluiten van een geldlening voor aankoop van een vliegticket. Ook meldde hij dat het de ambassade is die gewoonlijk een verzoek doet aan de gevangenisdirecteur om betrokkene buiten de gevangenis een foto te laten maken buiten de gevangenis, ten behoeve van een paspoort. De ambassade zou de boel vertragen.

10. Op 1 juli 2009 verzocht de gemachtigde met klem om afgifte van een nationaal paspoort en dat iemand van de ambassade moest komen om een pasfoto moest maken. De consul berichtte de gemachtigde op 3 juli 2009 dat er strenge eisen worden gesteld voor een pasfoto voor een nationaal paspoort. Ook wees de consul erop dat het verzoeker

vrij staat om een nationaal paspoort aan te vragen, maar dat het aanleveren van pasfoto's iets is wat verzoeker zelf diende te regelen, alsmede de kosten voor een ticket.

11. De ambassade en het ministerie brachten naar voren dat verzoeker op 9 juli 2009 en ook herhaaldelijk daarna aan de ambassademedewerker had aangegeven zelf al wat geregeld te hebben met betrekking tot de pasfoto's. Daarnaast brachten zij naar voren dat verzoeker zelf een jaar lang geen bezoek wenste van de ambassademedewerkers en ook niet via de medewerkers van de reclassering en de liefdadigheidsinstelling Epafras de ambassade had verzocht om een paspoortaanvraagformulier. Verder was verzoeker meegedeeld dat verzoeker zelf een schriftelijk verzoek bij de gevangenisadministratie kon indienen voor het maken van pasfoto's buiten de gevangenis. Verzoeker had van die mogelijkheid geen gebruik gemaakt. Het ministerie stelde verder dat de door verzoeker gestelde praktijk dat gedetineerden onder begeleiding buiten de gevangenis naar een fotograaf kunnen gaan, niet bestaat.

12. Uit een bezoekverslag van de reclassering blijkt dat verzoeker op 6 augustus 2009 aangaf het verkeerde formulier te hebben gehad, wat niet het geval was aangezien er maar één soort formulier bestaat met de mogelijkheid om het gewenste paspoort aan te kruisen. Dit werd aan verzoeker uitgelegd. Verzoeker vertelde over zijn toekomstplannen in Indonesië, hij wilde graag bij zijn vriendin aldaar blijven.

13. Op 27 augustus 2009 sprak een ambassademedewerker de gemachtigde van verzoeker. Gemachtigde verzocht de ambassade dringend actie te ondernemen om verzoeker een paspoort te verstrekken. Op 2 september 2009 belde de gemachtigde met een ambassademedewerker en gaf aan dat er nog geen actie door de ambassade was ondernomen. In dat gesprek kwam naar voren dat de ambassade door de gemachtigde werd verweten nog niets te hebben ondernomen maar dat anderzijds verzoeker zelf eerder bezoek van ambassademedewerkers weigerde. Op diezelfde datum maakte een ambassademedewerker met een digitale camera een foto (binnen de gevangenispoorten) van verzoeker, die kon worden gebruikt voor de aanvraag van een nationaal paspoort. In de periode daarna is vanuit het ministerie meerdere malen aan de gemachtigde uitgelegd dat er geen rijksvoorschot voor een ticket kan worden verstrekt. Vanuit de ambassade is het departement verzocht om de paspoortaanvraag met de gemaakte digitale foto welwillend via het Reisdocumenten Aanvraag en Afgifte Station te behandelen. Op 29 september 2009 werd het paspoort aan verzoeker uitgereikt.

14. Op 23 november 2009 werd een derde partij bereid gevonden om het ticket voor verzoeker te betalen. Het ticket werd op 7 december 2009 aan verzoeker uitgereikt door de bezoekende ambassademedewerker. Verzoeker was blij met het ticket maar voelde zich ook dubbel hierin aangezien hij Indonesië niet wilde verlaten maar daar een bestaan had willen opbouwen. Op 8 december 2009 is verzoeker Indonesië uitgezet.

Beoordeling

Ten aanzien van de klacht dat Buitenlandse Zaken aanvankelijk een noodpaspoort aan verzoeker wilde verstrekken terwijl hij met nadruk had aangegeven dat hij een nationaal paspoort wilde aanvragen

1. Het beginsel van fair play houdt voor overheidsinstanties in dat zij burgers de mogelijkheid geven hun procedurele kansen te benutten. Dit houdt in dat als een burger te kennen geeft om een bepaalde aanvraagprocedure te willen starten, de overheidsinstantie die burger daartoe in staat stelt.
2. Uit de informatie die uit de stukken tijdens het onderzoek naar voren is gekomen blijkt het volgende. Normaliter wordt in gevallen zoals die van verzoeker, waarbij een ex-gedetineerde het land van detentie dient te verlaten, maar diegene niet meer beschikt over een geldig paspoort, een laissez-passer of een noodpaspoort verstrekt. Die twee documenten kunnen op de ambassade worden gemaakt en er gelden minder strenge eisen voor de pasfoto die op een noodpaspoort moet worden geplaatst, terwijl een nationaal paspoort in Nederland wordt gemaakt en er strikte eisen gelden waar de te plaatsen pasfoto aan moet voldoen. De meeste ex-gedetineerden kiezen in zo'n geval voor een laissez-passer, zodat zij snel het land kunnen verlaten.
3. Uit een bezoekverslag van de reclassering blijkt dat verzoeker op 6 augustus 2009 aangaf het verkeerde paspoortaanvraagformulier te hebben gehad. Hij zag dit als een tegenwerking van de ambassade bij het verkrijgen van een nationaal paspoort. Dit was niet het geval aangezien er maar één soort formulier bestaat met de mogelijkheid om het gewenste paspoort aan te kruisen. Verzoeker is dit uitgelegd.
4. Verder blijkt uit de stukken dat de ambassade verzoeker erop heeft gewezen dat het, vanwege de minder strikte eisen waar de pasfoto aan dient te voldoen, makkelijker is om een noodpaspoort te maken. Dat de ambassade dat had gedaan is gelet op het hiervoor geschetste kader niet merkwaardig of uitzonderlijk maar eerder begrijpelijk en wijst het op meedenken met betrokkene. De onderzochte gedraging is in zoverre behoorlijk.

Ten aanzien van de klacht dat Buitenlandse Zaken niet voldoende is ingegaan op verzoekers hulpvraag om hem in de gelegenheid te stellen een pasfoto te laten maken en de klacht dat het, vanaf het moment dat verzoekers detentie eindigde, ruim drie maanden heeft geduurd voordat het door hem gewenste paspoort op 29 september 2009 aan hem werd verleend

5. Verzoeker werd uit detentie vrijgelaten en in vreemdelingenbewaring gezet op 1 juni 2009. Vanaf dat moment werd de behoefte aan een nieuw (nood)paspoort actueel. Op 3 juni 2009 uitte verzoeker zijn wens daartoe aan de bezoekende medewerker van de reclassering. Uit de stukken blijkt dat het paspoortaanvraagformulier op 25 juni 2009 aan verzoeker is overhandigd. Op 29 september 2009 werd het paspoort aan verzoeker uitgereikt. Om te beoordelen op welke manier de ambassade op verzoekers hulpvraag

voor het (laten) maken van een pasfoto is ingegaan, dient de vraag te worden beantwoord waarom het tot 2 september 2009 heeft geduurd dat een ambassademedewerker een pasfoto van verzoeker heeft gemaakt ten behoeve van de aanvraag om een nationaal paspoort.

6. De visie van de ambassade en het ministerie komt er kort samengevat op neer dat verzoeker zelf geen haast had met het verlaten van Indonesië en dat hij er zelf liever had willen blijven, maar uiteindelijk begreep dat dit geen optie was, en dat hij steeds had aangegeven zelf voor de pasfoto's zorg te kunnen dragen. Verzoeker had, hoewel dit hem was duidelijk gemaakt, geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid een verzoek bij de gevangenisdirectie in te dienen om buiten de gevangenis een pasfoto te laten maken. Daarnaast stelde verzoeker zich niet meewerkend op door een jaar lang geen bezoek van ambassademedewerkers te wensen.

7. De visie van verzoeker, bij monde van zijn gemachtigde, komt erop neer dat verzoeker bij zijn uitreis ernstig belemmerd werd door het uitblijven van actie van de kant van de ambassade en dat hij nooit had aangegeven zelf te kunnen zorgdragen voor pasfoto's. Ook zou hij nooit hebben aangegeven Indonesië niet te willen verlaten. Verzoeker is volgens zijn gemachtigde ernstig van mening dat de ambassade en het ministerie zich onvoldoende hebben ingespannen om verzoeker te helpen met zijn uitreis en geen verantwoordelijkheid hebben getoond voor het faciliteren van het uitreizen van ex-gedetineerde Nederlanders in het buitenland, zoals verzoeker.

8. De visie van de ambassade en het ministerie is ondersteund door onder andere (interne) gespreksnotities van aan verzoeker afgelegde bezoeken door ambassademedewerkers en medewerkers van de reclassering, e-mail en telefoonnotities. Verzoeker heeft met name bij monde van zijn gemachtigde zijn standpunt zeer uitvoerig schriftelijk en ook telefonisch naar voren gebracht.

9. Beide visies over wat er precies is gebeurd in de periode 1 juni 2009 tot en met 2 september 2009 staan tegenover elkaar. Uit de naar voren gebrachte stukken valt niet op te maken aan welke visie meer waarde dient te worden gehecht. Daarbij komt ook nog dat het beeld van verzoeker dat uit de door Buitenlandse Zaken overgelegde correspondentie naar voren komt, een ander beeld is dan het beeld dat de stukken van gemachtigde van verzoeker oproepen:

de signalen die verzoeker zou hebben afgegeven eigenlijk in Indonesië te willen blijven, en de stelligheid waarmee zijn gemachtigde het tegendeel beweerde

het gegeven dat verzoeker zelf zou hebben aangegeven voor pasfoto's te kunnen zorgen en de stelligheid waarmee de gemachtigde van verzoeker betoogde dat dat niet geval was,

het gegeven dat enkel verzoeker zelf een verzoek aan de gevangenisdirectie diende te doen voor het maken van de pasfoto's terwijl gemachtigde stelde dat juist de ambassade dat diende te doen.

10. De Nationale ombudsman is van oordeel dat nader onderzoek aan de geconstateerde tegenstrijdigheden niets kan toevoegen. Dit heeft tot gevolg dat de vraag niet kan worden beantwoord aan wie het te wijten is geweest dat het tot 2 september 2009 duurde voordat de foto werd gemaakt en het paspoort eerst op 29 september 2009, bijna 4 maanden na de beëindiging van de detentie van verzoeker, kon worden uitgereikt. Als gevolg daarvan onthoudt de Nationale ombudsman zich van een oordeel over dit klachtonderdeel.

Ten aanzien van de klacht dat Buitenlandse Zaken hem geen rijksvoorschot wil geven ter financiering van zijn terugreis naar Nederland.

11. Op 19 maart 2008 zond de gemachtigde van verzoeker een verzoek om een rijksvoorschot ter bekostiging van rechtshulp, een Nederlands paspoort en een ticket Jakarta - Amsterdam.

12. Verzoeker is tijdens bezoeken van ambassademedewerkers in de periode maart tot en met juni 2008 herhaaldelijk uitgelegd dat een rijksvoorschot aanvragen voor die doeleinden niet tot de mogelijkheden behoort. Ook is dit daarna verschillende keren duidelijk gemaakt aan de gemachtigde van verzoeker.

13. Verzoekers gemachtigde wil graag beoordeeld zien dat het Nederlandse overheidsbeleid, uitgevoerd door in dit geval het Ministerie van Buitenlandse Zaken, tekort schiet in haar verantwoordelijkheid die zij zou moeten hebben voor de situatie van Nederlanders die na hun detentie in het buitenland weer terug moeten reizen naar Nederland. Gemachtigde vindt dat de Nederlandse overheid de kosten van die uitreis voor haar rekening moet nemen.

14. De Nationale ombudsman zal dat beleid als zodanig niet beoordelen. Het beleid dat Nederland voert op het gebied van consulaire bijstand wordt gecontroleerd door de landelijke politiek.

15. Wel beoordeelt de Nationale ombudsman of Buitenlandse Zaken in het geval van verzoeker in redelijkheid kon besluiten hem geen rijksvoorschot te verlenen. De Nationale ombudsman is van oordeel dat dit het geval is. Gegeven het uitgangspunt dat enkel in schrijnende gevallen of acute noodsituaties een voorschot kan worden gegeven, ligt het standpunt van Buitenlandse Zaken dat in het geval van verzoeker daarvan geen sprake is binnen de grenzen der redelijkheid. De enkele omstandigheid dat familieleden niet bereid waren om de kosten te dragen hoefde niet tot de conclusie te leiden dat er sprake was van een schrijnend geval. Zoals door Buitenlandse Zaken werd toegelicht wordt doorgaans in zulke gevallen een geldschieter gevonden, zoals in het geval van verzoeker is gebeurd:

een derde partij heeft het ticket bekostigd. Wel is hierbij van belang dat Buitenlandse Zaken zich in soortgelijke gevallen steeds dient af te wegen hoe lang wordt gewacht tot een geldschietster zich aandient.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de Nederlandse ambassade te Jakarta en het Ministerie van Buitenlandse Zaken, is

Niet gegrond ten aanzien van het willen verstrekken van een noodpaspoort;

Niet gegrond ten aanzien van het niet verstrekken van een rijksvoorschot.

Ten aanzien van de klacht over het niet voldoende ingaan op de hulpvraag voor het maken van pasfoto's en het eerst op 29 september 2009 uitreiken van het paspoort kan geen oordeel worden gegeven.

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

2

2009.05742

de Nationale ombudsman